

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

106. An qui ab aliis violenter extractus fuit è manibus satellitum, si confugerit ad Ecclesiam, sit protegendus, vt eius Immunitate gaudeat? Et an si quis confugeret ad Ecclesiam, & secum ferret ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

§. 1. Negatiuam sententiam docet Nouissimè Antonius Nouarius in *summa Bullarum*, tit. de de immunitate Ecclesiast. num. 14. vbi sic ait: Detentus à Birtuariis, si ita detentus vim faciendo traxisset secum Birtuarios intus Ecclesiam; non gaudebit immunitate, nisi liber, & solutus euasisset manus familiar. Ita ille.

2. Sed ego alibi bis affirmatiuam sententiam docui, cum Mario Italia, & Farinacio, & nunc iterum docco cum Castro Palao in opere *moralium*, 2. de immunitate disp. vnica, punct. 7. num. 11. vbi ita asserit. Inferitur, si captus à ministris, ex eorum manibus in locum sacrum te recipias, immunitate gaudere; quod credo extendendum esse, etiam si per vim tecum ferres ministros iustitie, semper enim verum est te ad Ecclesiam confugere, ac proinde illius debes immunitate gaudere. Sic ille.

RESOL. CV.

An comprehensus extra locum sacrum, si per illum ramentum ad carcerem ducatur, vel ab supplicium, aut ad mortem trahatur per aliquam Ecclesiam gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Resol. 30.

§. 1. Prima opinio negat. Ita Bobadilla in *Politico*, lib. 2. c. 14. n. 61. qui in gloss. lit. A, plusquam viginti Doctores pro hac sententia adducit. Idem docet in casu simili Tanner in 2. disp. 5. q. 8. dub. 1. n. 17. Et ratio est: quia talis reus liber in Ecclesia non fuit ingressus, ergo immunitate non gaudebit.

2. Secunda opinio affirmat, quam tenet noster Megal. conf. 46. per tot. Nauar. in *Mannuali*, cap. 25. n. 19. Boer. decis. 100. Gemon. de immunit. lib. 3. c. 16. n. 35. & alij citati à Bobadilla vbi sup. in glossa, lit. B.

3. Tertia opinio distinguit: vel carceratus ducitur per Ecclesiam ex necessitate, quia ex alio loco transire non potest; & in hoc casu procederet prima opinio: vel voluntarie, & sine necessitate per Ecclesiam ductus fuit; & in hoc casu secunda opinio sequenda erit. Ita docet noster P. Peregr. de immunit. c. 5. n. 8. Alteram distinctionem pro concordia dictarum opinionum asserit etiam Farin. de immunit. c. 15. n. 205.

4. Quid ego sentiam, dicam breuiter. Non obstantibus dictis distinctionibus, quas ingeniosas esse arbitror; puto cum Facundez de Præcep. Eccles. tract. 2. lib. 2. c. 4. num. 57. vtramque opinionem esse probabilem; priorem tamen in rigore iuris veriore; posteriorem autem magis piam, & ideo in praxi amplectendam.

RESOL. CVI.

An qui ab aliis violentè extractus fuit à manibus satellitum, si confugerit ad Ecclesiam, sit prosequendus, et eius Immunitate gaudeat?

Et an si quis confugeret ad Ecclesiam, & secum ferret violentè satellites in illam, gaudeat utique eius Immunitate?

Et deducitur, an sicut laicus tenetur restituere reum Ecclesia spoliata sic & Ecclesia tenetur iudici laico reum extractum ab aliis à manibus satellitum restituere? Ex part. 6. tract. 8. & Misc. 3. resolu. 5.

§. 1. Supra in tract. 1. de immunit. Ecclesiarum, hanc quaestionem pertractaui, sed post illa scripta, & iam impressa perueniunt ad manus meas Decisiones Morales nostri P. Pasqualigi, qui decis. 486. per totam inuictur acriter contra me resellentem vbi

suprà opinionem negatiuam Nouarij, quam ipse mordicus tenet: quia reus quo Curia iniuste spoliatur, ab alio per vim, potest illum reperere apud quoscumque sit, & non potest à quocumque impediri ne repetat; vnde Ecclesia illum habens apud se tenetur restituere, alioquin faceret contra iustitiam, & foueret iniustam spoliationem, non secus ac qui haberet apud se rem furatam, & noller restituere proprio domino foueret furum. Ita ille.

2. Sed profus hæc omnia reiicienda esse puto, nec discedo à sententia quam docui; nam eo ipso quod reus non est amplius in manibus Curia etiam si fuerit extractus violentè ab aliis, habet ius confugiendi ad Ecclesiam, nam extractio illa violenta non potuit priuare illum iure suo, quod habet ad vitam libertatemque tenendam, quod aperte probatur, nam alioquin si adhuc in isto casu remaneret, sub dominio Curia, teneretur minime fugam arripere; sed iterum se capi permittere à satellitibus, quod ridiculum est dicere; ergo in tali casu reus in sua libertate constitutus licite, & iusto titulo ad Ecclesiam pro sua tuitione confugit. Si ergo licite, vt patet, reus ad Ecclesiam confugit, tunc ipsa tenetur illum excipere & defendere, & sic faciendo non dicitur vt vult Pasqualigus detinere rem alienam, sed præbere suum patrocinium reo iam in pristina libertate reposito, & libero in ea intranti, quicquid extrahentes in extractione violenta peccauerint, quorum malitia non potest tollere quin reus sic extractus non efficiatur sui iuris vt probatum est, & quod liber non intret in Ecclesia & quod Ecclesia illum non teneatur defendere, & suum patrocinium præbere. Itaque dicendum est in casu nostro extractionem rei ex brachijs Curia fuisse quidem iniustam, & peccaminosam ex parte extrahentium, sed non abstulisse reo in libertate posito ius se tuendi & confugiendi ad Ecclesiam: nam si reus habet ius pro sua tuitione violentè se extrahendi à manibus Curia, & ad Ecclesiam confugere, quanto magis extractus ab aliis, & in sua libertate repositus. Et ideo Ecclesia in isto casu præbet tantum auxilium reo libero, & licite ad eam confugiendi, neque fouet vt vult Pasqualigus iniustam spoliationem factam iudici Laico, sicut si carceratus exiens sub iuramento redeundi ad carcerem, confugiat ad Ecclesiam, gaudebit eius immunitate; & tamen in tali casu non dicitur Ecclesia fouere sacrilegium Rei, & damnum quod reus affert carcerario, sed tantum tenetur ius quod habet reus confugiendi pro sua tuitione ad Ecclesia. Et si opinio Nouarij, & Pasqualigi esset vera sequeretur, quod si v.g. aliquis Romæ eximeretur à manibus satellitum, & postea in Florentiam confugeret, sequeretur, inquam quod Dux Florentia teneretur illum reddere iudici Romano spoliato & aliter faciendo detineret rem alienam & foueret spoliationem iniustam, quod quidem negandum est, & patet ex praxi, nã in tali casu Dux Florentia sicut & Ecclesia in nostro casu, licite defendit illum reum qui liber intrauit in suo territorio, nec potest iudex Romanus illum extrahere de territorio Florentia, nec Dux requisitus teneretur illum reddere. Et ideo non desinam hic apponere verba Lud. Correa in relect. ad c. inter alias de immunit. Eccl. p. 3. n. 21. vbi sic ait: licet delinquens antea esset in manibus Curia, nihilominus tamen modò existit in Ecclesia territorio, cui sit præiudicium in suo privilegio si ab illa extrahatur. Sic aliàs in alienum territorium fugiens, ab illo non erit extrahendus, quia aliena offenderetur iurisdictio. Ita Correa.

3. Nec valet dicere quòd in nostro casu reus non est in casu quòd possit protegi ab Ecclesia, quia non est liber moraliter, sed physicè, etenim super illum Curia

Alibi in Ref. præc. & infra in Ref. 106. §. Nec. à Veri. Vnde, & in Ref. 108. §. Ad alium.

Sup. hoc additio Casu in Ref. 108. §. Con. firmatur. ane medi. am, cursum à veris. Editi. una de. fua.

Sup. hinc in Ref. seq. & in Ref. 1. post l'eq. §. Sed hanc, & sup. in Ref.

23. cursum in veris. Tertio.

IN LATTI
STROU
TO. X. K
E III
14.

Curia secularis adhuc retinet dominium morale, quia violenter extractus fuit. Nam respondeo, negando hoc dominium morale exco gitatum à P. Pasqualigo, nam eo ipso quod reus non est amplius in brachijs Curie, efficitur absolute sui iuris; & ideo si ipse ad Ecclesiam confugiat tanquam liber ab ipsa recipitur, & protegitur. Adde à fortiori contra opinionem Pasqualigi, quod Ecclesia pro suo privilegio largiendo respicit tantum ad ius quod habet reus ad ipsam pro sua tuitione confugiendi, neque tenetur respicere si reus sit sub dominio Curie, necne, sed si ad illam confugerit, statim est protegendus; nam Canones sine vlla distinctione concedunt privilegium confugientibus ad Ecclesiam, nec distinguunt si sint sub dominio Curie nec non. Vnde si quis confugerit ad Ecclesiam, & secum ferret violenter satellites in illam, gauderet utique eius immunitate, ut prater Doctores vbi supra à me citatos tener nouissimè Aegidius Trullench. in Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. n. 11. Et quidem Pater Pasqualigus rem gratam faceret Ministris Laicis, si eorum causam defenderet in casu quo haberent dominium physicum in reum; nam hoc dominium morale metaphysicum est: & in praxi minimè admittendum, & omnino negandum. Igitur in omni euentu sibi imputet Curia secularis, quod non tutè & securè reum in carcerem traduxerit. Et ad confirmationem supradictorum addenda est doctrina Aegidij Borstij insignis criminalistæ, tit. de captura, num. 23. vbi docet, reum captum antequam ducatur ad carcerem non intelligi ita perfectè captum ut sit in tuto sub dominio, & potestate iustitiæ. Ita ille. Ergo, &c.

Sup. hoc. sup. in Ref. 101. & 104. & infra in Ref. 108. §. Ad aliam.

Sup. sequentibus in hoc §. infra in Ref. 108. §. Verum pro coronide.

4. Ad id verò quod Pasqualigus asserit iudicem Laicum si capiat extractum ab alio ab Ecclesia teneri illum restituere Ecclesie spoliatae: sic & Ecclesia tenetur restituere iudici Laico extractum ab aliis è manibus satellitum. Respondeo non procedere argumentum de casu privilegiato ad non privilegiatum, & de fauoribus ad odia, vnde optimè obseruat Castrus Palaus tom. 1. tract. 11. disp. vnic. punct. 11. n. 2. quod violenter extractus ab Ecclesia non amittit privilegium eius immunitate gaudendi. Vel Respondeo cum Bonacina tom. 2. disp. 4. quæst. 8. punct. 9. num. 10. & aliis: in Bulla Gregorij XIV. prohiberi alternatiuè per dictionem *vel*, has actiones extrahere, capere, aut incarcerare: sed propositio alternatiua prohibetur ad impleta altera parte. Ergo licet in nostro casu Ecclesia possit tueri reum extractum, quia habet ius ad illam confugiendi; at in casu quòdo reus fuit extractus ab Ecclesia, iudex Laicus non potest illum capere vel incarcerare, quia hoc à Pontifice in Bulla ei prohibetur, & interdictum fuit. Ergo est dispar ratio inter vtrumque casum; vnde ex his omnibus patet responsio ad omnia argumenta P. Pasqualigi; & ideo secundum nostram sententiam olim in Hispania fuit decisum; nam cum in facti contingentia in vrbe Ciuitatensi quidam Monetarius fuisset vi & auxilio Monachorum extractus è manibus Curie secularis, & in Ecclesiam viciniorem confugisset, tunc per Episcopum conuocatis Theologis, & Canonistis decisum fuit supradictum reu Ecclesie immunitate non fuisse priuandum, & ita testatur Gutierrez in *QQ. pract. lib. 3. q. 4. n. 10.* qui fuit vnus ex vocatis & consultis à dicto Episcopo. Et tandem his omnibus adiungam, quod non obstantibus supradictis considerari volui de hoc casu doctissimos, & amantissimos Dominos meos Clementem Merlinum Sacre Rotæ Decanum, & Franciscum Albici Sancti Officij Assessorum, qui ita nostre sententiæ mordicus adhererunt, vt omnino contrariam reiiciendam esse putauerint.

RESOL. CVII.

An extractus ab aliquibus violenter è manibus satellitum, si confugiat ad Ecclesiam, debeat gaudere eius Immunitate?

Ex quo inferitur omnes, qui ex publicis carceribus extracti fuerint violenter, si in Ecclesia reperi fuerint, gaudere eius Immunitate.

Et obiter notatur, an Hospites nostra Religionis, & Nouitij laici antequam annum Nouitatus incipiant, gaudeant privilegio Canonis?

Et an parentes castrando filios pro voce conseruanda peccent mortaliter?

Et obiter etiam queritur, an Christianus fingens se infidelem, & petens baptizari, vt certam pecuniarum summam accipiat, debeat abiurare? Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 45.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam olim docui, sed illam impugnavit Pasqualigus. Deinde Ego eam tutatus sum, sed ipse illam iterum nouissimè impugnat in suis Decis. Canon. Cent. 1. quæst. 98. Et licet pro mea sententia starent omnes fere Ministri huius Alme Curie Romanæ, de hoc casu à me consulti; recurrete tamen volui ad Oraculum Sacre Congregationis, quæ nostram sententiam Decreto firmavit tenoris sequentis. Queritur an Titius, qui cum ex mandato Iudicis Laici ducebatur captus à satellitibus in carcerem, & illius parentes violenter è manibus eorundem satellitum extraxerant, statim ad Ecclesiam confugit, sit Iudici Laico spoliato restituendus, an potius gaudere debeat Immunitate Ecclesiastica? Die 11. Februarij, 1648. Sacra Congregat. Eminentissimorum Cardinalium controuersis Iurisdictionalibus Præpositorum, vnanimi Eminentissimorum Patrum consensu, censuit supradictum Titium gaudere debere privilegio Immunitatis Ecclesiasticæ. Martius Cardinalis Ginetus, Franciscus Pauluccius, I. C. Secretarius, Loqus Sigilli. Et hanc declarationem penes me authenticam habeo. Vnde Episcopi caueant à Sententia Pasqualigi negatiuam alioquin Decretum Purpuratorum Patrum infringent, à quibus seuerè punirentur, sed in facti contingentia Sacram Temporum Immunitatem intrepide tuerantur.

Docui in Ref. præterita & in Ref. seq. §. Sed. hanc & sup. in Ref. 23. cursum in vers. Tertio.

2. Ex his inferitur, secluso Indulto generali, omnes illos, qui Panormi, & Neapoli in his nouissimis seditionibus extracti fuerunt ex publicis carceribus violenter à Populo, si in Ecclesia reperi fuerint, gaudere eius Immunitate, nec posse à Iudice Laico sine incurfione Censuræ inde extrahi.

Sup. hoc infra in tr. 2. Ref. 1163. & cursum in aliis lin. eius primæ not.

3. Sed hic obiter nota, quòd vbi supra Pasqualigus decis. 96. contra me asserit, Hospites nostre Religionis, & Nouitios Laicos, antequam annum Nouitatus incipiant, non gaudere privilegio Canonis; sed hanc opinionem resellunt fere omnes Patres nostre Religionis, & præcipue inter illos Alphonsus de Leone, tractat. de Censur. Recollect. 5. num. 25. & ex exteris nominati contra Pasqualigum resellit nouissimè doctus Pater Bordonus in *Consilijs Regul. tom. 2. resolut. 54. num. 112.* nam vt ipse, ait, & satis Ego firmavi, supradicti sunt persona Ecclesiasticæ, & experiuntur modum viuendi Religionis. Ergo, &c.

4. Deinde in decis. 100. impugnat nostram sententiam asserentem, Parentes castrando filios pro voce conseruanda, peccare mortaliter quòd ipse negat. Sed nostra sententia est communis inter Theologos, quos alibi adduxi, & præsertim eam docet Eminentissimus Dominus meus Cardinalis de Lugo, qui vnus penes me instat multorum est, cui adde me citato Gesualdum in *Theol. mor. tom. 2. tract. 23. sess. 4. de*

Sup. hoc in tom. 8. tr. 5. Refol. 58. & 59. & in tom. 1. tr. 7. Ref. 130. & in aliis earum notationibus.